

Saadan var nu Stillingen i de følgende 15 Aar, indtil Loven af 29. Marts 1867 om Sandflugtens Dæmpning traadte ud i Livet — den Lov, hvorunder vi lever den Dag i Dag, i det Herrens Aar 1912. Jeg skal kortelig — og det endda meget kort — skitsere Hovedbestemmelserne i denne Lov. En af tre Medlemmer bestaaende Sandflugtskommission, hvori Overklitfogeden repræsenterer Staten og tvende henholdsvis af Amt og Sognekommune valgte Mænd repræsenterer de kommunale Institutioner, møder hvert Aar til Klitsyn og tager Bestemmelse om, hvilke Forebyggelsesarbejder og Tilplantningsarbejder der overhovedet skal foretages i det kommende Aar. Efter at et Overslag over Udgifterne er tilvejebragt, og efter at Lønninger o. s. v. forlods er blevet lagt over paa Sognekommunen, fordeles de øvrige Udgifter saaledes, at Staten bærer Halvdelen, Amtet $\frac{1}{6}$, Sognekommunen $\frac{1}{6}$ og de private Klitejere $\frac{1}{6}$. Men da det nu er saadan, at de fleste private Lødsejere giver Slip paa deres Ejendomsret til disse værdiløse Klitter, bliver det i Virkeligheden Sognekommunen, som kommer til at bære en Trediedel af Udgifterne. Det er denne hvert Aar tilbagevendende Udgift, som findes opført paa Landbrugsministeriets Budget under den før nævnte Konto, og som paa det foreliggende Finanslovsforslag staaer opført med 22,000 Kr. ordinært, medens dog Udgiften i det henrundne Finansaar ikke har andraget mere end 16,662 Kr. 37 Øre. Medens man altsaa ikke kan sige, at denne Udgift i nogen nævneværdig Grad tynger paa Statskassen, bliver Forholdet et noget andet, naar man ser hen til de Byrder, der hviler paa Kommunekasserne, ikke mindst fordi Byrderne falder saa grumme ulige, og ogsaa fordi de, kunde jeg fristes til at sige, falder paa Kommunerne i omvendt Orden af den, hvori de burde falde. Jo mere udsat en Kommune er for Sandflugt, desto større Udgifter faar den ogsaa, medens de Kommuner, der kun er mindre udsatte, slipper med mindre Udgifter. Det mener jeg er omvendt Orden. Og med Hensyn til den ulige Fordeling af Udgifterne kan jeg oplyse, at Klitsognene i Thisted Amt i det forløbne Regnskabsaar har ydet 3, 7, 9, 12, 13, 17, 18, 35, ja en enkelt endogsaa 130 Øre pr. Individ i Kommunen.

Det er altsaa de mest udsatte Kommuner, de, som har de største Ulemper af Sandflugten, der ogsaa kommer til at bære de største Byrder ved Sandflugtens Dæmpning. Det forekommer mig egentlig ikke

at være det, man almindeligt forstaar ved Retfærdighed. Jeg skal derfor tillade mig at henstille til den højtærede Landbrugsminister, om det ikke vilde være retfærdigt at søge den nugældende Sandflugtslov af 29. Marts 1867 ændret derhen, at Kampen mod Sandflugtens Udbredelse blev gjort fuldt ud til et Statsanliggende, og at samtidig Kommunerne blev fritagne for den paa dem endnu hvilende Rest. Det forekommer mig, at hele Samfundet bør bære de Byrder, Landets Sikring kræver, hvad enten denne Sikring gælder Sand, eller den gælder Vand. Naar man ved Høfdebygning søger at sikre Landets Kyster mod Bortskæring, kræver man intet Bidrag fra de tilgrænsende Kommuner, og det finder jeg ganske rigtigt, thi Sikringen har her almen Interesse. Men det forekommer mig paa den anden Side ogsaa, at naar det kan gøres gældende overfor Angreb af Vandet, saa maa Angreb af Sandet, der kan være lige saa farlige, kunne komme ind under den samme Synsvinkel. Jeg er vidende om, at Klitsognene i Hjørring, Thisted, Ringkøbing og Ribe Amter vil fremkomme med et Andragende til Landbrugsministeriet om den Sag, jeg nu her har tilladt mig at omtale. Det er de interesserede Sogneforeninger i Thisted Amt, der har taget Initiativet, og jeg tvivler slet ikke om, at man i de øvrige 3 Amter vil slutte sig til dette Andragende. Naar da dette Andragende kommer frem til den højtærede Landbrugsminister, haaber jeg, han med Velvillie vil lytte til det Krav, der stilles, og saa snart ske kan her i Rigsdagen fremsætte Forslag til en Ændring af den nugældende Sandflugtslov i den Retning, jeg her har tilladt mig at antyde, i Hovedsagen gaaende ud paa, at alt Arbejde, der udføres for at dæmpe Sandflugten, for at kæmpe mod denne Arvefjende, bliver lagt over paa Statskassen, saaledes at hele Samfundet kommer til at bære denne Byrde, og den ikke skal komme til at hvile alene paa de Kommuner, der lider haardt derunder.

Wulff: Det er kun nogle forholdsvis faa Bemærkninger, jeg ønsker at gøre som Replik til et Par af de højtærede Ministre. Den ene, til den højtærede Forsvarsminister, drejer sig om Spørgsmaalet om Statsvirksomhederne. Det er, det gentager jeg, for mit Vedkommende et Spørgsmaal af rent systematisk Betydning; der ligger ikke nogen ond Villie overfor de vedkommende Virksomheder i det, jeg har sagt. I Fjor blev der efter Forslag fra Finanslov-